

گزارش نقض حقوق بشر در ایران در مرداد ۱۴۰۴

گزارش موارد نقض حقوق بشر در مرداد ۱۴۰۴

- اعدام‌ها: اجرای حکم اعدام دست کم ۱۷۲ زندانی، از جمله ۳ زندانی در ملأ عام، اعدام ۵ زن
- احکام اعدام: صدور حکم اعدام برای ۱۴ زندانی (شامل ۳ زندانی سیاسی) و تأیید حکم اعدام ۳ زندانی دیگر توسط دیوان عالی کشور
- بازداشت‌ها و مرگ در زندان: بازداشت دست کم ۷۰ شهروند؛ قتل ۱ زندانی زیر شکنجه؛ فوت ۳ زندانی به دلیل عدم رسیدگی پزشکی در زندان‌ها؛ قطع چهار انگشت دست راست ۳ متهم
- مجازات‌های غیرانسانی: صدور حکم شلاق برای ۸ متهم
- احکام علیه زندانیان سیاسی و عقیدتی:
 - صدور حکم حبس و جزای نقدی برای ۴۲ متهم سیاسی و عقیدتی، جمعاً معادل ۱۶۹ سال و ۵ ماه و ۴ روز زندان
 - بازداشت دست کم ۳ محکوم سیاسی جهت اجرای حکم
 - جزای نقدی مجموعاً معادل ۱'۵۱۹'۷۰۰'۰۰۰ تومان
- کارگران: فوت ۴۱ کارگر و مصدومیت دست کم ۵۹ کارگر بر اثر حوادث ناشی از کار؛ اخراج دست کم ۲۱۵ کارگر
- زنان: ۱۳ مورد خشونت و قتل علیه زنان
- اعتراضات و حرکات‌های مدنی:
 - برگزاری بیش از ۴۵۰ تجمع، راهپیمایی و حرکت اعتراضی توسط اقشار مختلف مردم
 - ادامه‌ی کارزار اعتصاب غذای هفتگی «سه‌شنبه‌های نه به اعدام» در ۴۹ زندان کشور، در هشتاد و دومین هفته اعتراض علیه اعدام‌ها
 - تداوم تجمع‌های اعتراضی خانواده‌های زندانیان سیاسی در اعتراض به صدور احکام اعدام
 - استمرار اعتراضات بازنشستگان و دیگر اقشار جامعه

مقدمه:

این گزارش نمایی روشن از ابعاد فزاینده‌ی نقض حقوق بشر در ایران طی مردادماه ۱۴۰۴ ارائه می‌کند؛ ماهی که در آن حکومت جمهوری اسلامی در واکنش به بحران‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، بیش از پیش به سرکوب خشن متوسل شد. کاربست گسترده‌ی مجازات اعدام، اجرای احکام غیرانسانی

نظیر شلاق و قطع عضو، و افزایش بازداشت‌های خودسرانه، جلوه‌ای آشکار از سیاست سازمان‌یافته‌ی ارباب و حذف مخالفان است.

اعدام دست‌کم ۱۷۲ زندانی در یک ماه، از جمله چندین زندانی سیاسی و عقیدتی، همراه با اجرای اعدام در ملأ عام و صدور ده‌ها حکم اعدام تازه، گویای نقض بنیادین حقوقی چون حق حیات، دادرسی عادلانه و منع شکنجه است. همزمان، مرگ زندانیان زیر شکنجه یا در نتیجه‌ی بی‌توجهی عامدانه‌ی پزشکی، و حمله به بندهای سیاسی، نشان‌دهنده‌ی عمق خشونت ساختاری در زندان‌ها و بازداشتگاه‌هاست.

افزایش فشار بر فعالان مدنی، صنفی و زنان، و سرکوب اعتراضات مردمی، حکایت از آن دارد که سرکوب حکومتی نه به گروهی محدود، بلکه به کل جامعه گسترش یافته است. با این حال، استمرار اعتراضات خیابانی، اعتصابات صنفی، تجمع خانواده‌های زندانیان و کارزارهایی همچون «سه‌شنبه‌های نه به اعدام»، نشان می‌دهد که جامعه با وجود فضای خفقان، همچنان در برابر سیاست حذف و ارباب مقاومت کرده و بر حق خود برای آزادی، عدالت و کرامت انسانی ایستاده است.

لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، با ابراز نگرانی عمیق نسبت به روند فزاینده نقض حقوق بشر در ایران، از جامعه بین‌المللی و نهادهای حقوق بشری درخواست می‌کند تا برای حفظ جان شهروندان، مقابله با موج سرکوب و جلوگیری از گسترش اعدام‌ها، اقدامات مؤثر و فوری اتخاذ نمایند.

۱. تحلیل جامع اعدام‌ها

آمار کلی اعدام‌ها

- فروردین ۱۴۰۴: ۸۶ اعدام
- اردیبهشت ۱۴۰۴: ۱۶۸ اعدام
- خرداد ۱۴۰۴: ۱۳۹ اعدام
- تیر ۱۴۰۴: ۸۳ اعدام
- مرداد ۱۴۰۴: ۱۷۲ اعدام

بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی «لیگ حقوق بشر زندانیان ایران»، تنها در مردادماه ۱۴۰۴ دست‌کم ۱۶۴ نفر در زندان‌های مختلف کشور اعدام شدند. ترکیب این اعدام‌ها نشان‌دهنده گستردگی دامنه‌ی اتهامات بود: دو زندانی سیاسی، یک زندانی عقیدتی، یک فرد متهم به جاسوسی، یک متهم به افساد فی الارض، یک متهم به محاربه از طریق سرقت مسلحانه، ۹۱ زندانی مرتبط با پرونده‌های مواد مخدر، ۷۲ نفر با اتهام قتل، یک زندانی با اتهام تجاوز، و دو نفر که اتهاماتشان هیچ‌گاه به‌طور رسمی اعلام نشد.

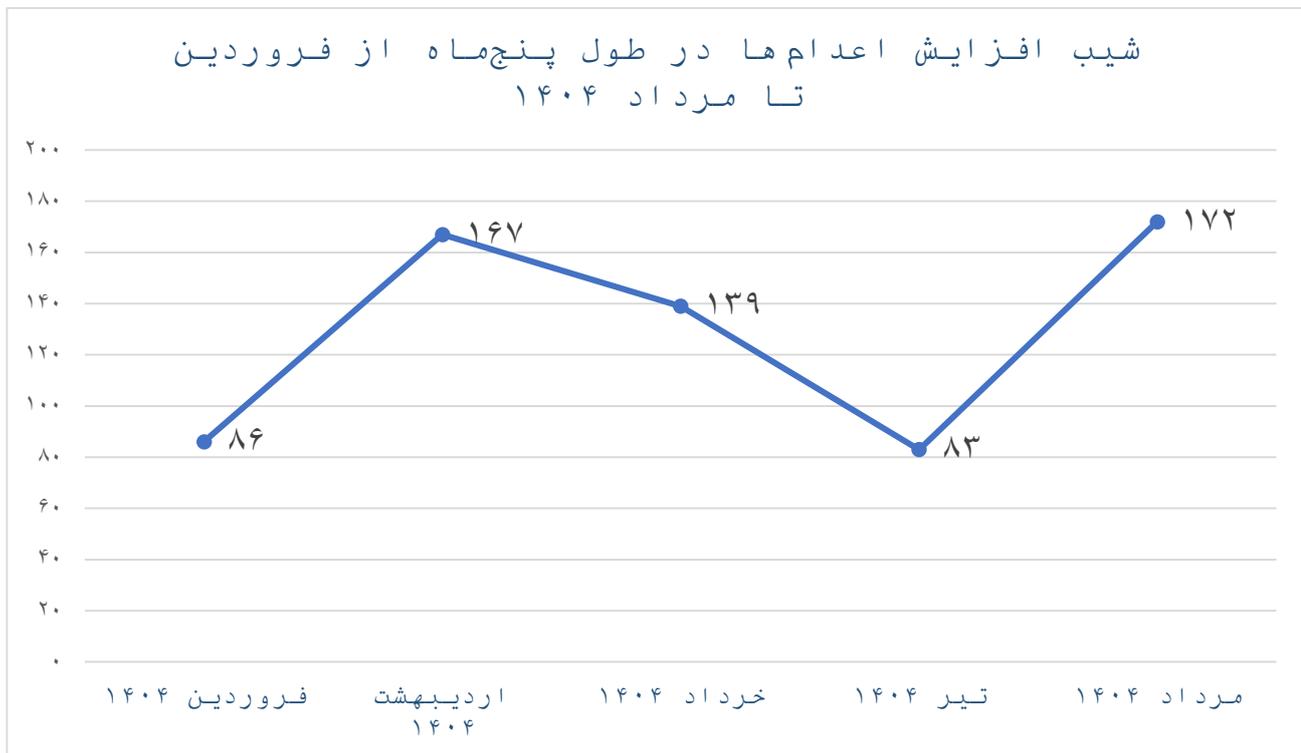
در میان اعدام‌شدگان، نام دو زندانی سیاسی - بهروز احسانی اسلاملو و مهدی حسنی - به چشم می‌خورد که به اتهام «بغی، محاربه و عضویت در سازمان مجاهدین خلق» در زندان قزلحصار حلق‌آویز شدند.

همچنین مهدی اصغرزاده، زندانی عقیدتی اهل سنت، به اتهام عضویت در داعش، و روزبه وادی، دانشمند و متخصص هسته‌ای و عضو پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای، به اتهام جاسوسی اعدام شدند.

نگاهی به روند کلی اعدام‌ها در سال جاری نشان می‌دهد که از آغاز ۱۴۰۴ تا پایان تیرماه، شمار اعدام‌ها به دست کم ۶۶۰ مورد رسیده است؛ رقمی که در مقایسه با بازه زمانی مشابه در سال گذشته (فروردین تا مرداد ۱۴۰۳) - با ثبت ۳۲۴ مورد - رشدی خیره‌کننده و بی‌سابقه نزدیک به ۱۰۲ درصد را نشان می‌دهد.

نکته‌ی قابل توجه دیگر آن است که آمار اعدام در ملاً عام تنها در پنج ماه نخست امسال با کل اعدام‌های علنی در طول سال ۱۴۰۳ برابری می‌کند. این جهش شدید، به روشنی حکایت از آن دارد که حکومت اعدام را نه به‌عنوان یک روند قضایی عادلانه، بلکه به‌عنوان ابزاری برای مدیریت بحران‌های سیاسی و اجتماعی و القای ترس عمومی به کار می‌گیرد. در واقع، نمایش عریان سلب حیات، کارکردی بازدارنده و ارعاب‌آفرین دارد؛ ابزاری که در شرایط متزلزل کنونی، به ابزاری محوری برای کنترل جامعه‌ای بدل شده است که خروج آن از کنترل ساختار حاکم بیش از هر زمان دیگر محتمل به نظر می‌رسد.

نمودار زیر تغییرات آمار اعدام در طول پنج ماه اول سال ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

تحلیل بر اساس نوع اتهام:

اتهام نوع	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد
مخدر مواد	۳۳ (٪۴۰)	۸۵ (٪۵۱)	۷۴ (٪۵۳)	۳۹ (۴۷/۰٪)	۹۱ (۵۲/۹٪)
قتل	۴۴ (٪۵۳)	۶۹ (٪۴۱)	۴۹ (٪۳۵)	۳۴ (۴۱/۰٪)	۷۲ (۴۱/۹٪)
سیاسی	۶ (٪۷)	۲ (٪۱)	۱ (٪۱)	-	۲ (٪۱/۲)
محاربه	-	۲ (٪۱)	۲ (٪۲)	-	۴ (۲/۳٪)
جاسوسی	-	۱ (۰/۶٪)	۱۱ (٪۸)	۵ (۶/۰٪)	۱ (۰/۶٪)
تجاوز	-	۸ (٪۵)	۲ (٪۲)	۵ (۶/۰٪)	۱ (۰/۶٪)
نامشخص	-	۱ (۰/۶٪)	-	-	۲ (٪۱/۲)

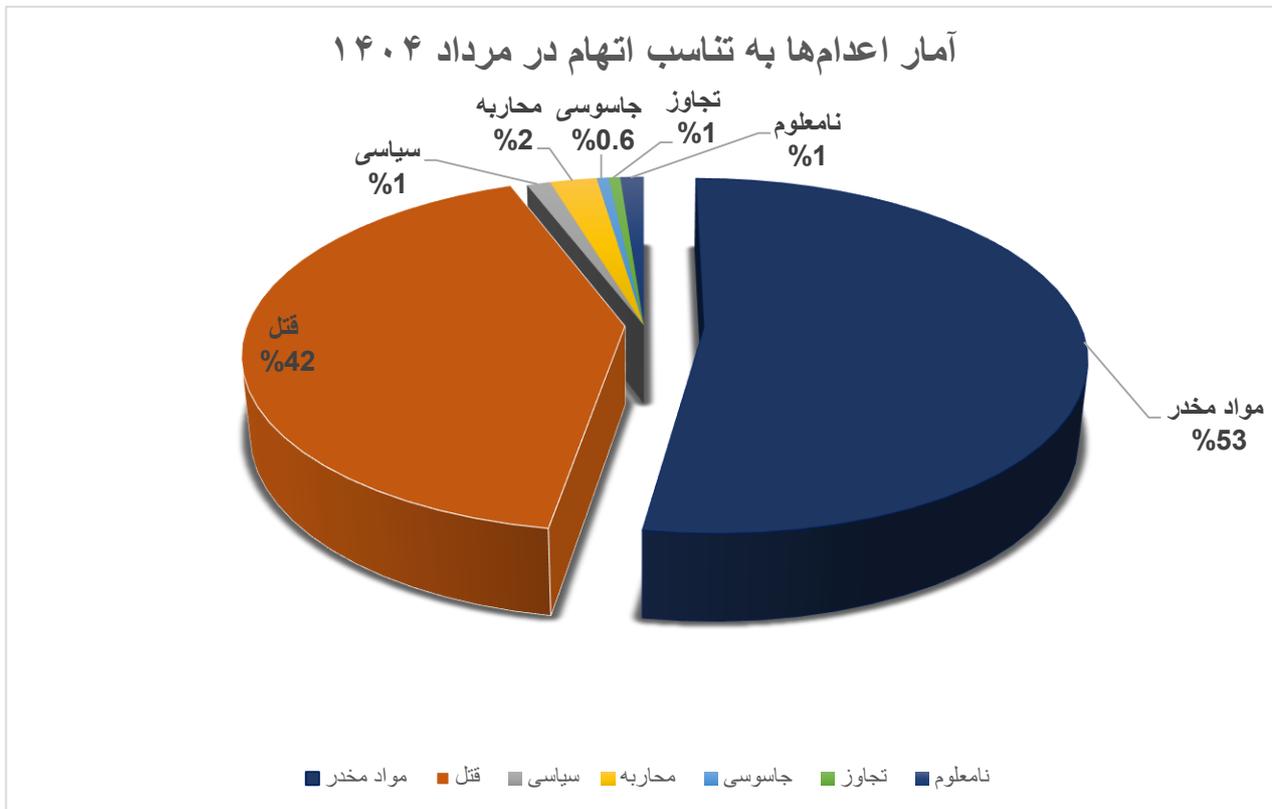
بررسی داده‌های مربوط به مردادماه ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که در میان ۱۷۲ مورد اعدام ثبت‌شده، تنها ۷ مورد توسط رسانه‌ها و نهادهای رسمی جمهوری اسلامی اعلام گردیده است؛ در حالی که ۱۶۵ مورد دیگر از طریق خانواده‌های زندانیان، خبرنگاران مستقل و سازمان‌های حقوق بشری مستند و منتشر شده‌اند. این شکاف آماری آشکار، نشان‌دهنده سیاست دیرینه و نظام‌مند پنهان‌کاری در اطلاع‌رسانی است؛ رویکردی که هدف اصلی آن جلوگیری از شکل‌گیری حساسیت عمومی، واکنش‌های اجتماعی و فشارهای بین‌المللی است.

اعدام در ملاً عام همچنان به‌عنوان ابزاری برای ایجاد رعب و وحشت در سطح جامعه به‌کار گرفته می‌شود. در مردادماه، ۳ زندانی در انتظار عمومی به دار آویخته شدند: یک زندانی در دامغان به اتهام قتل، سجاد مولایی هیرکانی در شهرستان بیرم لارستان، و تقی دامغان در کردکوی استان گلستان. برگزاری چنین صحنه‌هایی، آشکارا ناقض کرامت انسانی و مغایر با موازین بین‌المللی است که اعدام علنی را مصداق شکنجه و رفتار غیرانسانی تلقی می‌کنند.

همچنین در میان اعدام‌شدگان، نام ۵ زن دیده می‌شود. این واقعیت نه تنها استمرار اجرای مجازات اعدام علیه زنان را نشان می‌دهد، بلکه بار دیگر ضعف ساختاری نظام قضایی ایران در تضمین حقوق زنان و آسیب‌پذیری مضاعف آنان در برابر تبعیض، خشونت و نابرابری حقوقی را برجسته می‌سازد.

نکته‌ای که نگرانی‌ها را دوچندان می‌کند، اعدام دست‌کم ۲۳ زندانی از اقلیت‌های قومی است: ۷ زندانی بلوچ و ۱۶ زندانی کرد. در بسیاری از این پرونده‌ها، گزارش‌هایی مبنی بر دادرسی ناعادلانه، شکنجه برای اخذ اعترافات اجباری و صدور احکام بر اساس اتهامات کلی و مبهم امنیتی منتشر شده است. این الگو نه تنها بازتاب‌دهنده تبعیض سیستماتیک علیه اقلیت‌های قومی و مذهبی در ایران است، بلکه نشان می‌دهد حکومت از ابزار اعدام برای کنترل و سرکوب جمعیت‌های حاشیه‌ای که بیش از دیگران در معرض بی‌عدالتی‌اند، استفاده می‌کند.

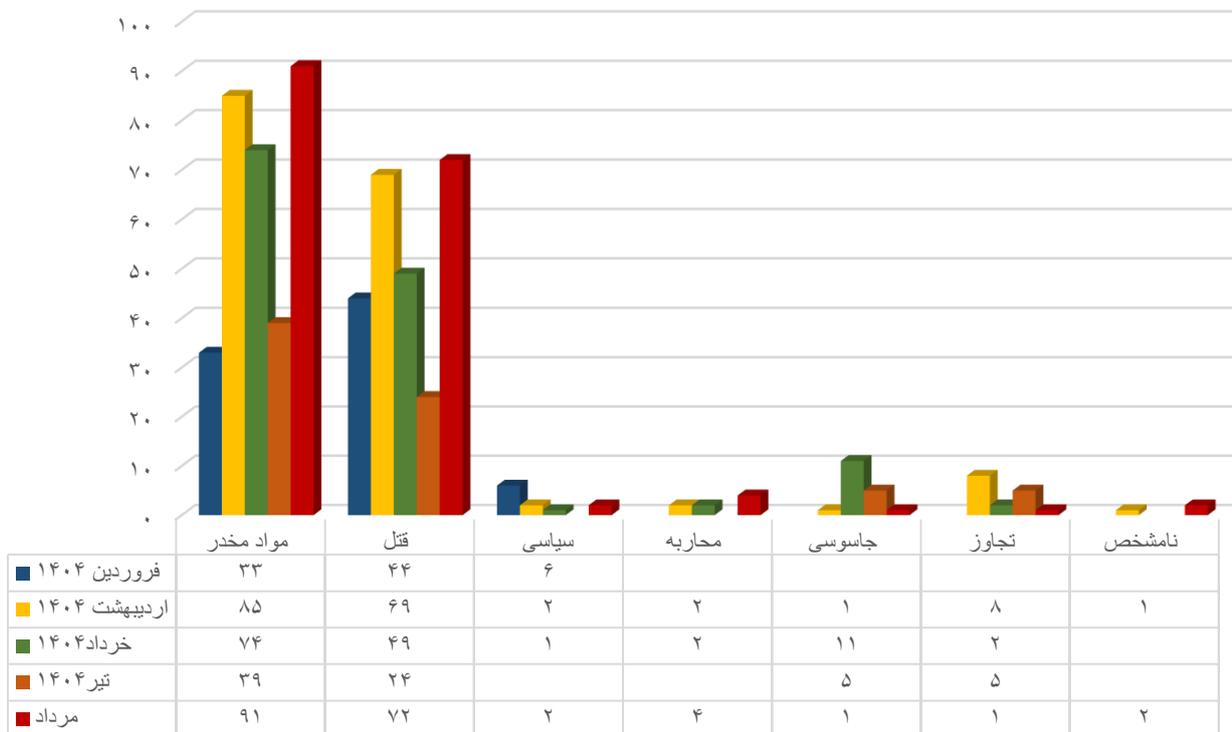
به این ترتیب، ترکیب آماری و کیفی اعدام‌ها در مرداد ۱۴۰۴، تصویری تکان‌دهنده از ابعاد چندگانه‌ی نقض حقوق بشر در ایران ارائه می‌دهد: پنهان‌کاری سازمان‌یافته، استفاده ابزاری از اعدام‌های علنی برای نمایش قدرت، تداوم صدور حکم مرگ برای زنان، و سرکوب شدید اقلیت‌های قومی. همه‌ی این روندها به روشنی بیانگر آن است که حکومت جمهوری اسلامی، در شرایط بحرانی و متزلزل کنونی، اعدام را به‌عنوان ستون اصلی سیاست امنیتی و ابزاری برای مهار جامعه به کار گرفته است.

بر اساس داده‌های «لیگ حقوق بشر زندانیان ایران»، در مردادماه ۱۴۰۳ شمار اعدام‌های ثبت‌شده ۱۲۸ مورد بود. این رقم در مردادماه ۱۴۰۴ به دست‌کم ۱۷۲ مورد افزایش یافت؛ رقمی که حاکی از رشدی بیش از ۳۴ درصد در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته است. چنین افزایشی را باید نشانه‌ای جدی از تشدید توسل حکومت به مجازات اعدام دانست؛ اقدامی که برخلاف تعهدات بین‌المللی ایران از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، اصل حق حیات و ممنوعیت مجازات‌های بی‌رحمانه و غیرانسانی را نقض می‌کند.

این جهش کم‌سابقه بیانگر آن است که جمهوری اسلامی نه تنها به روند کاهش اعدام‌ها که جامعه جهانی سال‌ها بر آن تأکید داشته پایبند نیست، بلکه برعکس، اعدام را به ابزاری برای مدیریت بحران‌های سیاسی و اجتماعی و تحمیل ارعاب سازمان‌یافته بدل ساخته است. استمرار چنین روندی، پرسش‌های بنیادینی را در خصوص استقلال قوه قضاییه، رعایت حق دادرسی عادلانه، و التزام حکومت ایران به موازین حقوق بشر برمی‌انگیزد.

مقایسه اعدام‌ها در طول پنج ماه اول ۱۴۰۴

تحلیل بر اساس ویژگی‌های اعدام‌شدگان

جنسیت و سن

زنان:

فروردین: ۵ زن

اردیبهشت: ۷ زن

خرداد: ۴ زن

تیر: ۱ زن

مرداد: ۵ زن

بر اساس آمار منتشرشده از سوی «لیگ حقوق بشر زندانیان ایران»، در مردادماه ۱۴۰۴ دست کم پنج زن در زندان‌های کشور اعدام شدند. این رقم در واقع نزدیک به یک‌چهارم کل زنان اعدام‌شده از ابتدای سال جاری (۲۲ نفر) را تشکیل می‌دهد و به روشنی نشان می‌دهد که زنان همچنان در معرض خطر جدی اجرای مجازات مرگ قرار دارند.

بررسی پرونده‌های موجود نشان می‌دهد که اغلب این زنان به اتهام «قتل عمد» یا «جرایم مرتبط با مواد مخدر» محکوم شده‌اند، بدون آنکه از حقوق اساسی یک دادرسی عادلانه همچون دسترسی به وکیل مستقل، فرصت دفاع مؤثر و بررسی شواهد به‌طور بی‌طرفانه برخوردار باشند. شهادت‌ها و مستندات موجود گویای آن است که روند رسیدگی قضایی در بسیاری از این پرونده‌ها با نقض فاحش استانداردهای بین‌المللی همراه بوده است.

از میان زنان اعدام‌شده در مردادماه، می‌توان به این افراد اشاره کرد:

- مهتاب بیاتی و ناهید جوکار (۵۲ ساله) که به اتهام جرایم مرتبط با مواد مخدر در تاریخ‌های ۸ و ۹ مرداد در زندان‌های مشهد و شیراز اعدام شدند.
- یک زن با هویت و اتهام نامعلوم که در ۱۲ مرداد در زندان خرم‌آباد حلق‌آویز شد.
- سودابه قاسم‌زاده (۴۵ ساله) که در ۲۰ مرداد به اتهام «قتل» در زندان دستگرد اصفهان اعدام شد.
- مهسا اکبری که در ۲۹ مرداد در زندان عادل‌آباد شیراز به دار آویخته شد.

موارد خاص اعدام‌شدگان سیاسی

فروردین ۱۴۰۴:

- مالک علی فدایی نسب
- فرهاد شاکری
- عبدالحکیم عظیم گرگیج
- عبدالرحمان گرگیج
- تاج محمد خرمالی
- علی دهانی

اردیبهشت ۱۴۰۴:

- حمید حسین‌نژاد حیدرانلو (مخفیانه در زندان ارومیه)
- رستم زین‌الدینی (حاجی گل) - زندان زاهدان

خرداد ۱۴۰۴:

- مجاهد کورکور (عباس کورکوری) (از بازداشت شدگان قیام ۱۴۰۱)

تیر ۱۴۰۴:

- محمد امین مهدوی شایسته (۲۳ ساله) پرونده وی در مرحله اعاده دادرسی قرار داشت و روند قضایی آن هنوز به پایان نرسیده بود.
- ادریس عالی: کولبر ۳۳ ساله به اتهام جاسوسی
- آزاد شجاعی: ۴۵ ساله نیز کولبر به اتهام جاسوسی

● رسول احمد رسول: شهروند گرد تبعه عراق اهل سلیمانیه

مرداد ۱۴۰۴:

- بهروز احسانی اسلاملو به اتهام بغی، محاربه و عضویت در سازمان مجاهدین خلق
- مهدی حسنی به اتهام بغی، محاربه و عضویت در سازمان مجاهدین خلق
- مهدی اصغرزاده زندان عقیدتی اهل سنت به اتهام عضویت در داعش
- روزبه وادی متخصص و دانشمند هسته ای و عضو پژوهشگاه علوم و فنون هسته ای به اتهام جاسوسی

مخفی کاری حکومتی

ماه	اعدام کل	اعلام رسمی	مخفی شده	درصد مخفی کاری
فروردین	۸۶	۰	۸۳	٪۱۰۰
اردیبهشت	۱۶۸	۱۱	۱۵۷	٪۹۳,۴
خرداد	۱۳۹	۱۶	۱۲۳	٪۸۸,۵
تیر	۸۳	۱۰	۷۳	٪۸۸
مرداد	۱۷۲	۷	۱۶۵	٪۹۶

نمودار زیر نسبت اعدام‌های منتشر شده توسط حکومت و اعدام‌های مخفی را نشان می‌دهد:

🌐 جمهوری اسلامی ایران و نقض سیستماتیک استانداردهای بین‌المللی در استفاده از مجازات اعدام

در حالی که بخش بزرگی از جامعه جهانی به سوی محدودسازی و لغو مجازات اعدام پیش می‌رود، جمهوری اسلامی ایران همچنان در جایگاه دوم بالاترین نرخ اعدام در جهان قرار دارد و به صورت سیستماتیک اصول بنیادین حقوق بشر را نادیده می‌گیرد.

! نقض صریح کنوانسیون‌های بین‌المللی توسط ایران:

ایران با وجود عضویت در برخی از مهم‌ترین معاهدات بین‌المللی حقوق بشری، در عمل هیچ‌گونه پایبندی واقعی به تعهدات خود ندارد و مفاد این کنوانسیون‌ها را به‌طور مکرر نقض می‌کند:

- **✗ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)**
که بر حق حیات، ممنوعیت شکنجه، و تضمین دادرسی عادلانه تأکید دارد.
- **✗ کنوانسیون حقوق کودک (CRC)**
که اعدام کودکان زیر ۱۸ سال را به‌صراحت ممنوع کرده است.
- **✗ کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان (CEDAW)**
که ایران عضو آن نیست، اما قوانین و رویه‌هایش در خصوص زنان اعدام‌شده، تبعیض و خشونت ساختاری علیه زنان را تشدید می‌کند.
- **✗ اصول راهنمای سازمان ملل برای استفاده از مجازات اعدام**
که این مجازات را باید به "محدودترین و شدیدترین جرائم" و با دادرسی کامل و بی‌نقص محدود کند - چیزی که در ایران به‌ندرت رعایت می‌شود.

۲- احکام اعدام و شلاق در مرداد ۱۴۰۴؛

استمرار چرخه سرکوب قضایی

در طول مردادماه ۱۴۰۴، دستگاه قضایی جمهوری اسلامی دست کم برای ۱۴ نفر حکم اعدام صادر کرد و احکام اعدام ۳ زندانی دیگر نیز در دیوان عالی کشور تأیید شد. در میان این موارد، سه زندانی سیاسی، ده متهم به قتل، یک متهم به تجاوز جنسی، یک متهم به جاسوسی و یک متهم اقتصادی هدف صدور یا تأیید حکم اعدام قرار گرفتند.

زندانیان سیاسی در معرض اعدام

- **یعقوب درخشان** در رشت، به اتهام «بغی» و «هواداری از سازمان مجاهدین خلق» از سوی دادگاه انقلاب به ریاست قاضی احمد درویش‌گفتار به مرگ محکوم شد.

- فرهاد باران‌زهی و عمران آغال نیز در زاهدان به دلیل عضویت در گروه مسلح «جیش‌العدل» با حکم اعدام مواجه شدند.

اتهام جاسوسی و تأیید دیوان عالی

- بابک شهبازی به اتهام «جاسوسی برای اسرائیل» و «ارتباط با ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین» پس از طی مراحل دادرسی، حکم اعدامش در دیوان عالی کشور تأیید شد.

صدور احکام شلاق؛ ابزار تحقیر و شکنجه قانونی

علاوه بر موج صدور احکام اعدام، در مردادماه برای ۸ زندانی و متهم مجموعاً بیش از ۵۰۰ ضربه شلاق تعیین شد.

- امیرعلی ذاکری فرد و عماد ذاکری فرد در ایلام به اتهام «فعالیت تبلیغی علیه نظام»، «توهین به رهبری» و «نشر اکاذیب» به ۱۴۴ ضربه شلاق محکوم شدند.
- ابوالفضل خوران، فعال صنفی معلمان در زندان اراک، به دلیل «اخلال در نظم زندان» به ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد.
- کیانوش چراغی بابت «توهین به مأموران» و «نشر اکاذیب در فضای مجازی» حکم ۴۰ ضربه شلاق دریافت کرد.
- ابوالفضل لعل‌بهادر، خبرنگار اهل سبزوار، به دلیل انتقاد از عملکرد شهرداری و پیگیری مشکلات اجتماعی مردم به ۹۰ ضربه شلاق محکوم گردید.
- در دو پرونده دیگر، دو متهم به «قتل» و «سرقت» هر یک به ۷۴ ضربه شلاق محکوم شدند.
- همچنین عبدالرضا داوری، متهم به «نشر اکاذیب»، حکمش شامل شلاق بوده، اما تعداد دقیق ضربات اعلام نشده

مجازات شلاق در قوانین جمهوری اسلامی همچنان به‌عنوان ابزاری برای شکنجه رسمی و تحقیر زندانیان به کار گرفته می‌شود، در حالی که بر اساس اسناد بین‌المللی مانند میثاق حقوق مدنی و سیاسی و کنوانسیون منع شکنجه، این نوع مجازات‌ها صراحتاً ممنوع هستند.

استمرار صدور چنین احکامی در کنار گسترش احکام اعدام، نشان‌دهنده الگوی نظام‌مند سرکوب از سوی دستگاه قضایی است؛ الگویی که نه تنها زندانیان سیاسی بلکه فعالان مدنی، روزنامه‌نگاران و حتی معلمان را نیز هدف قرار می‌دهد.

این روند بار دیگر ماهیت غیرعادلانه، غیرانسانی و سرکوبگرانه نظام قضایی ایران را برجسته می‌سازد و ضرورت واکنش جدی‌تر نهادهای بین‌المللی برای توقف این چرخه خشونت و نقض حقوق بشر را گوشزد می‌کند.

در مردادماه سال ۱۴۰۴، دستگاه‌های امنیتی جمهوری اسلامی موج تازه‌ای از سرکوب را با دستگیری‌های گسترده رقم زدند. بر اساس گزارش‌های مستند، دست کم ۷۶ شهروند تنها به دلیل فعالیت‌های سیاسی، عقیدتی یا بیان دیدگاه‌های شخصی در فضای مجازی، بازداشت و به بازجویی و بازداشتگاه‌ها منتقل شدند.

طیف بازداشت‌شدگان بسیار گسترده بوده و شامل گروه‌های مختلف اجتماعی و مدنی است؛ از جمله:

- زندانیان سیاسی پیشین که پس از تحمل سال‌ها حبس همچنان تحت فشار و تهدید قرار دارند،
- خانواده‌های دادخواه که در پی حقیقت و عدالت برای عزیزان از دست‌رفته خود هستند،
- فعالان سیاسی، مدنی، رسانه‌ای و کاربران شبکه‌های اجتماعی،
- وکلای دادگستری که در مسیر دفاع از حقوق متهمان مستقل عمل می‌کنند،
- هنرمندانی که از هنر خود برای اعتراض مدنی و اجتماعی بهره می‌گیرند،
- و روحانیان اهل سنت و شیعه که به دلیل مواضع انتقادی یا باورهای مذهبی‌شان تحت تعقیب قرار گرفتند.

این موج بازداشت‌ها نشان‌دهنده تداوم سیاست نظام‌مند سرکوب آزادی بیان و اندیشه در ایران است؛ اقدامی که نه تنها ناقض اصل ۱۹ و ۲۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی، بلکه مغایر با تعهدات بین‌المللی ایران در زمینه حقوق مدنی و سیاسی است.

وقایع درون زندان‌ها

تشدید فشار بر زندانیان سیاسی و نقض حقوق بشر در مرداد ۱۴۰۴

در ادامه سیاست‌های سرکوب زندانیان سیاسی، صبح روز یکشنبه ۵ مرداد ۱۴۰۴، نیروهای وزارت اطلاعات همراه با بیش از ۱۰۰ نیروی مسلح از یگان گارد ویژه، با دستور مقامات زندان قزلحصار به بند ۴ این زندان یورش بردند. بر اساس گزارش «نفس در قفس»، ارگان خبری «لیگ حقوق بشر زندانیان ایران»، این حمله با فرمان الله کرم عزیزی، رئیس زندان، و همراهی معاون او حسن قبادی انجام شد. در جریان این یورش، زندانیان سیاسی هدف ضرب و شتم شدید قرار گرفتند و اموال شخصی آنان تخریب شد، اقدامی که مصداق بارز نقض صریح حقوق بشر و حقوق اساسی زندانیان است.

اجرای مجازات قطع عضو

در اقدامی غیر انسانی و نافی کرامت انسانی، حکم قطع چهار انگشت دست راست سه زندانی به نام‌های هادی رستمی، مهدی شرفیان و مهدی شاهمیوند در روز پنجشنبه ۹ مرداد ۱۴۰۴ در زندان مرکزی ارومیه اجرا شد. چنین مجازاتی، علاوه بر نقض قوانین بین‌المللی حقوق بشر و میثاق‌های مربوط به ممنوعیت شکنجه و رفتار غیرانسانی، نمونه‌ای از استمرار خشونت و ترس‌آفرینی علیه زندانیان سیاسی است.

جانباختن زندانیان در مردادماه

در مردادماه، دست کم ۴ زندانی در زندان‌های مختلف کشور جان خود را از دست دادند:

۱- رضا سراغی، زندانی سیاسی در اداره اطلاعات تهران، در جریان شکنجه کشته شد.

۲- محمدرضا جلال، در زندان قزلحصار، بر اثر سکته و عدم رسیدگی پزشکی جان باخت.

۳- محمد آذیش، در زندان رشت، با اقدام به خودکشی جان خود را از دست داد. فقدان خدمات روان‌درمانی، فشارهای ناشی از روند قضایی و تهدید به صدور حکم اعدام از جمله عوامل مؤثر در این مورد ذکر شده‌اند.

۴- میثم پوررضایی، در زندان قزلحصار، به دلیل ایست قلبی و تأخیر در اعزام به مرکز درمانی فوت کرد.

این وقایع نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی با استفاده از خشونت فیزیکی، محرومیت‌های پزشکی و اقدامات روانی فشارزا، زندانیان سیاسی را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد. این سیاست‌ها نه تنها نقض آشکار حق حیات، منع شکنجه و رفتار غیرانسانی است، بلکه مصداق سوءاستفاده از قدرت قضایی و امنیتی برای سرکوب مخالفان محسوب می‌شود.

محکومیت‌های قضایی و اجرای احکام

در مرداد ماه برای ۴۲ پرونده مرتبط با متهمان سیاسی و عقیدتی، احکام قضایی صادر شد.

- جمع کل احکام حبس صادرشده: ۱۶۴ سال، ۵ ماه و ۴ روز
- مجموع جزای نقدی: ۱,۵۱۹,۷۰۰,۰۰۰ تومان

همچنین ۳ محکوم سیاسی برای اجرای احکام صادره بازداشت شدند. افراد محکوم‌شده شامل فعالان سیاسی، کارگری، وکلای دادگستری، هنرمندان، نویسندگان، روحانیون اهل سنت و تشیع و کاربران فضای مجازی بوده‌اند.

حوادث کارگری:

به دلیل نبود ایمنی کافی، در مرداد ماه:

- ۴۱ کارگر در حین کار جان باختند
- ۵۹ کارگر دیگر دچار مصدومیت شدند

عوامل اصلی این حوادث عبارتند از:

- نبود تجهیزات ایمنی استاندارد
- عدم آموزش و نظارت کافی
- سهل‌انگاری کارفرمایان

به گفته معاون وزارت بهداشت، سالانه حدود ۱۰ هزار نفر در ایران بر اثر حوادث کار جان می‌بازند. آمار رسمی بیش از ۲۰۰۰ مرگ سالانه را ثبت می‌کند، اما کارگران غیررسمی، کولبران و سوخت‌بران در این آمار گنجانده نمی‌شوند.

اخراج کارگران

در تیرماه، دست کم ۲۱۵ نفر از کار اخراج شدند. از جمله:

- شرکت پتروشیمی رازی شمار نامعلومی از کارگران را بدلیل شرکت در تجمع اعتراضی و طرح مطالبات شان از جمله رفع تبعیض در پرداخت ها و اعتراض نسبت به سطح پایین حقوق از کار اخراج کرد.
- کارخانه فولاد سیادن، ابهر: ۵۰ نفر اخراج
- شرکت فولاد شهرک کاموزیان زاهدان: ۷۰ نفر اخراج
- شرکت عمران آبشار اسپادانا: ۵ کارگر اخراج
- شرکت مدیریت طرح های صنعتی ایران در فاز 14 پارس جنوبی: ۹۰ نفر اخراج شدند

خشونت علیه زنان

در مرداد ماه:

- ۱۳ زن به قتل رسیدند

اغلب این قربانیان بدلیل اختلافات خانوادگی متأثر از فقر اقتصادی و فرهنگی و نبود سیستم حمایتی و نظارتی توسط اطرافیان خود به قتل رسیدند

اعتراضات و اعتصابات

با وجود فضای امنیتی شدید، در مرداد ماه:

- بیش از ۴۵۰ تجمع و حرکت اعتراضی در اقصی نقاط کشور برگزار شد
- کمپین «سه‌شنبه‌های نه به اعدام» به هفته ۸۲ام رسید

در این چارچوب، زندانیان سیاسی در ۴۹ زندان دست به اعتصاب غذا زدند و خانواده‌های آنها نیز در روزهای سه‌شنبه تجمع اعتراضی برگزار کردند. اعتصاب غذا در زندان‌هایی از جمله اوین، قزلحصار، مشهد، ارومیه، اهواز، تبریز، سنندج، بوکان، یاسوج، و... جریان داشت.

بازنشستگان تامین اجتماعی، مخابرات و ... نیز در اعتراض به حقوق پایین، تبعیض، وضعیت نابسامان معیشتی، فقر، تورم و گرانی تجمع کرده و با شعارهای حق طلبانه خواستار تحقق مطالبات و احقاق حقوق پایمال شده خود شدند.

همچنین کارگران صنایع نفت و گاز در ده‌ها منطقه مختلف کشور علیه عدم پرداخت کامل حقوق، تبعیض در پرداخت‌ها و تضييع حقوق شغلی دست به اعتراض زدند. مطالبات اصلی آنان شامل: اجرای کامل فوق‌العاده مناطق عملیاتی، حذف سقف حقوق، پرداخت سنوات کامل، لغو کسورات غیرقانونی بازنشستگی، بازگرداندن مالیات‌های کسر شده خلاف قانون و اجرای کامل ماده ۱۰ وظایف و اختیارات وزارت نفت بود.

افزون بر این، گروه‌های مختلفی همچون کارگران، کارمندان، مالباختگان، کشاورزان، پرستاران، نانوایان و رانندگان و... نیز در اعتراض به بی‌توجهی مسئولان به مطالباتشان و ناتوانی در حل مشکلات اساسی، بارها دست به تجمع اعتراضی زدند

جمع‌بندی

آنچه در مردادماه ۱۴۰۴ در زندان‌ها و محاکم ایران رخ داده است، نمونه‌ای آشکار از نقض تعهدات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در قبال اسناد الزام‌آوری مانند میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون منع شکنجه، و اصول عرفی حقوق بشر است. در این ماه، دست کم ۱۷۲ نفر در سراسر کشور به اعدام محکوم و اجرا شدند، رقمی که نشان‌دهنده شدت فزاینده استفاده از این مجازات در یک دوره کوتاه است.

با محاسبه دقیق، می‌توان گفت که به طور میانگین در مردادماه، هر روز حدود ۵ نفر اعدام شده‌اند؛ معادل یک اعدام تقریباً هر ۴ ساعت. این آمار نه تنها بیانگر میزان بالای اعدام‌هاست، بلکه نمایانگر یک سیاست سازمان‌یافته سرکوب و ایجاد رعب و وحشت در جامعه است، به‌ویژه علیه زندانیان سیاسی، عقیدتی و افرادی که از حق محاکمه عادلانه محروم بوده‌اند.

استفاده‌ی گسترده و سیستماتیک از اعدام، همراه با اجرای احکام در منظر عمومی، صدور مجازات شلاق، و اجرای قطع عضو، مصداق روشن شکنجه و رفتار بی‌رحمانه و نافی کرامت انسانی است. افزون بر این، بازداشت‌های خودسرانه، فشار بر خانواده‌های دادخواه، و محدود کردن آزادی بیان و تجمع‌های مسالمت‌آمیز، نقض صریح حقوق بنیادین مصرح در اسناد بین‌المللی و قوانین عرفی حقوق بشر را نشان می‌دهد.

در این شرایط، جامعه‌ی جهانی موظف است از طریق سازوکارهای حقوقی و دیپلماتیک، از جمله:

- تشکیل هیات‌های حقیقت‌یاب مستقل،
- اعمال تحریم‌های هدفمند علیه مسئولان و نهادهای ناقض حقوق بشر،
- ارجاع پرونده‌های مقامات مسئول به مراجع بین‌المللی،

از ادامه چرخه خشونت و نقض حقوق بشر جلوگیری کند. هم‌زمان، مستندسازی و انتشار نقض‌ها توسط نهادهای حقوق بشری و مقاومت مدنی در داخل کشور، نقش حیاتی در افزایش آگاهی عمومی، ایجاد فشار بین‌المللی و حفظ امید در میان جامعه مدنی دارد.

«لیگ حقوق بشر زندانیان ایران» بار دیگر تأکید می‌کند که حق حیات و کرامت انسانی اصولی خدشه‌ناپذیر هستند و جامعه جهانی نمی‌تواند نسبت به تداوم اعدام‌های سیاسی و اجرای مجازات‌های غیرانسانی در ایران بی‌تفاوت بماند.